

MILJØministeriet
EUK

Den 27. juni 2005
J.nr. D013-0420

Samrådsnotits til brug ved samrådet med Folketingets Miljø- og planlægningsudvalg den 28. juni 2005.

Spørgsmål W:

Ministeren bedes redegøre for resultaterne af forhandlingerne på rådsmødet den 24. juni 2005 vedrørende grundvandsdirektivet.

Svar:

Formandskabet kunne – som afslutning på forhandlingerne i Rådet på mødet den 24. juni - konstatere, at der med kvalificeret flertal var opnået politisk enighed om en fælles holdning til forslag til grundvandsdirektiv baseret på formandskabets kompromisforslag.

Imod forslaget stemte Tyskland, Italien, Ungarn og Sverige.

Forhandlingerne i Rådet var koncentreret om to udestående hovedproblemer.

For det første det tysk/italienske krav om alene at operere med EU-dækkende kvalitetsstandarder for grundvand, og ikke med tærskelværdier, som fastsættes af medlemsstaterne. Bortset fra Tyskland og Italien var alle andre medlemsstater og Kommissionen imod det tysk/italienske krav. Kravet er i øvrigt også afvist af Europaparlamentet og blev ikke imødekommet i den politiske enighed om en fælles holdning.

For det andet den foreslåede kvalitetsstandard for nitrat på 50 mg pr. l. i det nye grundvandsdirektiv. Der var generel tilslutning til at fastsætte

en kvalitetsstandard på 50 mg nitrat pr. l, men der var uenighed om, hvordan man tilvejebragte den nødvendige afklaring af sammenhængen mellem det nye grundvandsdirektiv og det eksisterende nitratdirektiv og vandrammedirektivet.

I Kommissionens oprindelige forslag gjaldt kvalitetsstandarden for alle grundvandsforekomster, bortset fra områder reguleret af nitratdirektivet. For disse områder gjaldt nitratdirektivet. Tyskland, Italien, Ungarn og Sverige fandt, at kvalitetsstandarden for nitrat i det nye grundvandsdirektiv også skulle gælde for områder reguleret af nitratdirektivet. De øvrige medlemsstater var enige i, at kvalitetsstandarden for nitrat også skulle gælde for områder reguleret af nitratdirektivet, men alene for aktiviteter uden for nitratdirektivets anvendelsesområde.

Med det vedtagne kompromisforslag fra formandskabets blev der opnået den nødvendige afklaring af sammenhængen.

Kvalitetsstandarden 50 mg nitrat pr. l gælder således for alle grundvandsforekomster, men for aktiviteter, der falder ind under nitratdirektivets anvendelsesområde skal programmer og foranstaltninger, der kræves i relation til de 50 mg/l være i overensstemmelse med nitratdirektivet.

Samtidig præciseres det, at der skal fastsættes skrappe tærskelværdier, hvis kvalitetsstandarden på 50 mg/l for en given grundvandsforekomst vurderes at kunne føre til, at miljømålsætningerne i vandrammedirektivet for tilhørende overfladevand ikke kan nås, eller til en væsentlig formindskelse af den økologiske eller kemiske kvalitet i sådant overfladevand. Dette gælder

også for aktiviteter, der falder inden for nitratdirektivets anvendelsesområde.

Kommissionen afgav i forbindelse med kompromisforslaget en erklæring, hvori Kommissionen tilkendegiver, at man fortsat vil stræbe efter en hel og korrekt implementering af nitratdirektivet i medlemsstaterne. Kommissionen vil i 2007 offentliggøre en første rapport om implementeringen og vil her bl.a. undersøge behovet for at sikre 1. maksimal sammenhæng i implementeringen af vandrammedirektivet, nitratdirektivet og drikkevandsdirektivet og 2. at vandrammedirektivets mål om god status kan overholdes.

Spørgsmål X:

Ministeren bedes kommentere udmeldingen fra Dansk Vand- og spildevandsforening (DANVA) om, at foreningen ikke kan støtte vedtagelsen af grundvandsdirektivet, fordi det udhuler beskyttelsen i vandrammedirektivet og det eksisterende grundvandsdirektiv.

Svar:

Jeg er uenig med DANVA i, at udkastet til grundvandsdirektiv udhuler vandrammedirektivet og det eksisterende grundvandsdirektiv.

Når det drejer sig om vandrammedirektivet er der tale om, at grundvandsdirektivet udfylder vandrammedirektivet og i overensstemmelse med vandrammedirektivets artikel 17 fastlægger kriterier for 1. vurdering af god kemisk tilstand for grundvand samt 2. for bestemmelse af væsentlig og vedvarende opadgående tendens til

forurening og for fastlæggelse af udgangspunkt for at vende tendensen.

Vandrammedirektivet definerer ikke nærmere hvorledes disse kriterier skal være, men overlader det til grundvandsdirektivet at foretage denne udfyldning. Jeg har derfor svært ved at forstå, hvordan grundvandsdirektivet kan udhule beskyttelsen i vandrammedirektivet. Det vil jo svare til, at når man udfylder en tom ramme, så udhuler man rammen.

Det er da muligt, at man havde ønsket sig en anden udfyldning – altså nogle andre kriterier, men man kan ikke hævde, at Kommissionens forslag eller formandskabets kompromisforslag udhuler beskyttelsen i vandrammedirektivet.

Jeg har forstået på DANVA, som jeg havde møde med forleden dag, at det specielt er mulighederne for midling, som bekymrer DANVA. Jeg forklarede DANVA, at midlingsprincippet allerede fremgår af vandrammedirektivet, og at det i øvrigt er vanskeligt at se, hvordan man skal kunne fastsætte en værdi for den kemiske tilstand i grundvandsforekomsten, hvis ikke man bruger en middelværdi af de foretagne målinger i grundvandsforekomsten. Jeg forklarede endvidere, at spørgsmålet om grundvandsforekomstens størrelse ikke var reguleret af grundvandsdirektivet, men at det ifølge vandrammedirektivet var op til medlemslandene at udpege grundvandsforekomsterne. Jeg ser derfor ingen grund til DANVA's bekymring for grundvandsdirektivet på disse punkter.

Når det drejer sig om forholdet til det eksisterende grundvandsdirektiv har foreningen givet udtryk for, at der med formuleringen ”tilstræbe at forhindre forurening” i det nye grundvandsdirektiv sker en svækkelse i forhold til formuleringen i grundvandsdirektivet fra 1980 om at ”forhindre forurening”. Det er klart, at hvis man isoleret set sætter de to formuleringer over for hinanden, er ”tilstræbe at forhindre” svagere end ”forhindre”, men sætter man de to formuleringer ind i den sammenhæng, hvori de rent faktisk indgå, er der ikke tale om, at det nye grundvandsdirektiv er en ringere beskyttelse af grundvandet end det eksisterende.

Det nye grundvandsdirektiv adskiller sig fra det gamle ved at være en udfyldning af vandrammedirektivet og forslaget til grundvandsdirektiv skal således ses i sammenhæng med vandrammedirektivet. I det nye grundvandsdirektiv fastsættes der kriterier for god kemisk tilstand. Direktivet er således en del af den samlede ramme for fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

For så vidt angår de konkrete stoffer er der i grundvandsdirektivet fra 1980 anført to lister: liste I og liste II. I henhold til direktivet skal medlemsstaterne *forhindre* tilførsel til grundvandet af stoffer, der er nævnt i *liste I*, og *begrænse* tilførslen til grundvandet af stoffer der er nævnt i *liste II*. I forslaget til grundvandsdirektiv skal medlemslandene tilstræbe at forhindre (”aim to prevent”) tilledning til grundvandet af alle farlige stoffer. Grundvandsdirektivet fra 1980 indeholder imidlertid en betragtning om en bagatelgrænse, således at direktivet ikke finder anvendelse, hvis risikoen for forurening er lille. Bagatelgrænsen er ikke defineret nærmere og derfor åben for fortolkning

Liste I i direktivet fra 1980 omfatter stoffer, som kan genfindes i vandrammedirektivets bilag 8 nr. 1-6. Vandrammedirektivet omfatter herudover i bilag 8, nr. 1-6, også hormonforstyrrende stoffer og bioakkumulerbare organiske giftstoffer. Der er altså sket en udvidelse af de stoffer, som medlemsstaterne skal iværksætte de skrappeste tiltag overfor.

Liste II i direktivet fra 1980 omfatter bl.a. en lang række metaller, hvor vi i dag ved, at nogle af disse er giftige. Direktivet fra 1980 stillede kun krav om, at medlemsstaterne skal begrænse tilførslen af disse stoffer til grundvandet. I forslaget til grundvandsdirektiv stilles der krav om, at medlemsstaterne skal tilstræbe at forhindre ("aim to prevent") at de giftige metaller tilføres grundvandet - altså en skærpelse.

Indsatsen over for de forurenende stoffer, som udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet skal i øvrigt i henhold til vandrammedirektivets artikel 16 reguleres af det kommende direktiv om prioriterede stoffer. Dette direktiv skal sikre en progressiv reduktion af udledninger af stoffer, der udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet og udfasning af udledninger af prioriterede farlige stoffer.

Sammenfattende mener jeg således ikke, at der er belæg for at hævde, at udfyldningen af vandrammedirektivet med det nye grundvandsdirektiv giver en ringere grundvandsbeskyttelse – tværtimod.

DANVA påpeger også, at grundvandsdirektivet ikke forbedrer forholdene for de mennesker, som i dag får deres vand fra en privat brønd eller boring.

Grundvandsbeskyttelse er naturligvis et væsentligt element i den samlede indsats for fremadrettet at sikre en god vandforsyning. Men spørgsmålet om vandforsyning til borgerne hører imidlertid ikke ind under grundvandsdirektivet, men derimod under drikkevandsdirektivet. De konkrete problemer med vandkvaliteten i de private brønde og boringer løses derfor i anden sammenhæng.

Jeg vil senere på året fremlægge en nærmere redegørelse for, hvad der skal gøres ved vandkvalitetsproblemerne i de små vandforsyninger.

Spørgsmål Y.

Ministeren bedes redegøre for eventuelle uoverensstemmelser mellem danske tilkendegivelser på de sidste forhandlingsmøder (den 1. juni 2005 i COREPER og den 3. juni i arbejdsgruppen vedrørende miljøspørgsmål) og indholdet af rammenotatet af 6. juni 2005 (MPU alm. Del – bilag 280). Ministeren bedes herunder redegøre for de danske positioner på rådsmødet i forhold til de danske tilkendegivelser på de to forhandlingsmøder, rammenotatet og mandatet i Europaudvalget den 17. juni 2005.

Svar:

Danmark stemte for formandskabets kompromisforslag, fordi dette er et godt og afbalanceret forslag. Forslaget fastsætter – i lighed med

Kommissionens forslag og i overensstemmelse med Vandrammedirektivets artikel 17 – kriterier for vurdering af ”god kemisk tilstand for grundvandet”. Disse kriterier består i at medlemsstaterne skal fastsætte tærskelværdier for forurenende stoffer, som er blevet identificeret som bidragende til at grundvandsforekomster er udsatte. Der er i den forbindelse fastsat en minimumsliste af stoffer, som medlemsstaterne som minimum skal tage i betragtning.

Samtidig er der for nitrat, pesticider og biocider fastsat EU-dækkende kvalitetsstandarder, som medlemsstaterne skal anvende ved vurderingen af grundvandets kemiske tilstand. Standarderne er hhv. 50 mg nitrat pr. l; 0,1 mikrogram aktiv stof inklusiv metabolitter pr. l for pesticider og biocider samt en sum værdi på 0,5 mikrogram pr. l.

Som jeg sagde i min forelæggelse af regeringens forhandlingsoplæg forud for Rådsmødet er regeringen enig i disse kriterier, fordi de gør det muligt, at afpasse værdierne for de enkelte stoffer til de geografiske, klimatiske, jordbundsmæssige og andre forhold, der er med til at bestemme grundvandets indhold af forskellige stoffer. Dermed reduceres risikoen for at man nogle steder kan fylde op til værdien, medens værdien andre steder er for høj, og andre steder igen er uden miljø- eller sundhedsmæssig betydning.

Regeringen har dog – som jeg også sagde i min forelæggelse af forhandlingsoplægget – accepteret de EU-dækkende kvalitetsstandarder for nitrat, pesticider og biocider fordi man her anvender de allerede eksisterende værdier.

Der har i forbindelse med sumværdien på de 0,5 mikrogram pr. l været stillet spørgsmål om overensstemmelsen mellem de danske positioner under forhandlingerne i Bruxelles og regeringens udmelding i samlenotatet fra den 6. juni. Det vil jeg gerne redegøre for.

Sumværdien er en værdi for hvor meget summen af de enkelte pesticider må være. Det enkelte pesticid må ikke forekomme i mængder over 0,1 mikrogram pr. l og lægger man de enkelte pesticider sammen, må de ikke samlet forekomme i mængder over 0,5 mikrogram.

Sumværdien var ikke med i Kommissionens forslag. Den blev indført i det luxemburgske formandskabs forslag allerede i januar. Som led i forberedelsen af rådsmødet i marts godkendte regeringen, at den indføjede sumværdi var i overensstemmelse med dansk holdning. Imidlertid blev grundvandsdirektivet taget af dagsordenen for marts rådsmødet.

Forhandlingerne i Bruxelles nåede i midten af maj frem til behandling af det bilag i grundvandsdirektivet, hvor sumværdien var indført. På det tidspunkt var ministeriets forhandlere af forslaget til nyt grundvandsdirektiv ikke opmærksomme på, at regeringen havde godkendt sumværdien forud for marts rådsmødet. Danmark blev derfor noteret for, at man var imod forslaget om at medtage sumværdien. Forud for mødet i COREPER den 14. juni var fejlen blevet opdaget og ministeriet instruerede EU-repræsentationen i Bruxelles om at Danmark kunne frafalde sit forslag om at udelade sumværdien. På COREPER mødet nåede man ikke at behandle bilaget med sumværdien, men Danmark har efterfølgende meddelt

formandskabet, at Danmark frafalder forslaget om at udelade sumværdien. På rådsmødet var der ingen ønsker om at fjerne sumværdien, som dermed er med i den politiske enighed om en fælles holdning.

Der har således ikke været nogen uoverensstemmelse mellem regeringens holdning og udmeldingerne i samlenotatet. Men jeg må medgive, at der har været en fejl i styringen af den danske forhandlingslinie fra midten af maj til midten af juni. Da jeg bliver gjort bekendt med sagen er fejlen rettet, men fejlen er selvfølgelig beklagelig, og jeg har bedt ministeriet stramme procedurerne op, så vi kan undgå fremover at komme i lignende situationer.

For så vidt angår det andet punkt i udfyldningen af vandrammedirektivet: kriterier for identifikation af en væsentlig og vedvarende opadgående tendens til forurening og for fastlæggelse af udgangspunktet for at vende tendensen har Danmark – som jeg orienterede om i min forelæggelse af regeringens forhandlingsoplæg - arbejdet for, at udgangspunktet for at vende en opadgående tendens skulle være, så snart der konstateres en væsentlig og vedvarende opafgående tendens i koncentrationen af et forurenende stof. Danmark har altså ikke støttet Kommissionens forslag om at udgangspunktet skulle være 75% af kvalitetsstandard eller tærskelværdien.

I formandskabets kompromisforslag er udgangspunktet for at vende tendensen, når koncentrationen af et forurenende stof når 75% af kvalitetsstandard eller tærskelværdien, med mindre et tidligere udgangspunkt er nødvendigt for at forhindre eller i det mindste

begrænse så vidt som muligt enhver miljømæssig signifikant skadelig forandring i grundvandskvaliteten.